Hur blev resultatet av Globaliseringsinitiativet?

En sammanställning av globaliseringsinitiativets effekter

Hur blev resultatet av Globaliseringsinitiativet?

ISBN 978-92-893-2440-3

<http://dx.doi.org/10.6027/ANP2012-772>

ANP 2012:772

© Nordiska ministerrådet, 2012

Redaktion: Ola Yndeheim & Anna Kiiskinen

Layout: Jette Koefoed/Nordiska ministerrådet

Fotos:

Framsida: © Hal Everett, Western Washington,

medlem av *The Trumpeter Swan Society*

s. 2, 12, 15–22, 24, 25, 28, 32–39: ImageSelect

s. 5: Søren Sigfusson/norden.org

s. 6-7: Johannes Jansson/norden.org

s. 8–10, 14: Toppforskningsinitiativet – TFI

s. 23: BeeLine

s. 26: Creas

Typsnitt: Meta Book LF

Papper: Munken Polar

Tryck: Rosendahls-Schultz Grafisk

Upplaga: 1000

www.norden.org/sv/publikationer

Printed in Denmark

Nordiska ministerrådet

Ved Stranden 18

DK-1061 København K

Telefon (+45) 3396 0200

www.norden.org

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och är en viktig partner i europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet skall stärka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Hur blev resultatet av Globaliseringsinitiativet?

En sammanställning av globaliseringsinitiativets effekter

5	Varför ett globaliseringsinitiativ?
6	Vad har uppnåtts?
7	Lärdomar och nytta
11	De enskilda initiativen i Globaliseringsinitiativet
	Globaliseringsforum
13	Toppforskningsinitiativet – TFI
14	Innovationsrepresentationer i Asien och globalt
16	Nytt nordiskt innovationspris
17	Världsutställningen i Shanghai 2010
18	Nordiskt engagemang som inspel till klimatförhandlingarna
19	Gränshinderforum
20	Utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA)
21	Främjande av högre utbildning i Norden
22	En god utbildning av ungdomar och vuxna
23	Belysning av hur klimatförändringarna åverkar naturresurserna i Norden
24	Harmonisering av den nordiska elmarknaden
25	Utveckling och profilering av Norden som centrum för kreativa näringar
26	Nordisk kultur i världen
27	Kultur och kreativitet (KreaNord)
29	Hälsa och välfärd
32	E-science
33	Energi och transport inkl. uppföljning på gemensamt nordiskt energiexpo
35	Nordic perspectives on carbon market mechanisms (CDM/JI)
36	Klimatvänligt byggande
38	Förhandlingar om kvicksilver

Varför ett globaliseringsinitiativ?

Det nordiska statsministermötet i juni 2007 i Punkaharju, Finland, blev startskottet till ett förnyat nordiskt samarbete i syfte att möta de utmaningar och möjligheter som den globaliserade världen för med sig. Mötet resulterade i en stor nordisk satsning i avsikt att:

- utveckla den nordiska modellen
- öka konkurrenskraften
- profilera och synliggöra Norden som en föregångsregion.

Pressmeddelandet från statsministermötet i Punkaharju 2007 innehöll en rad konkreta gemensamma nordiska globaliseringsinitiativ. Tanken var att peka ut områden där man kunde göra vinster på att arbeta gemensamt i Norden.

Initiativen var samlade under tre överordnade teman: *Ett kunnigare Norden, Ett synligare Norden samt Ett välmående Norden*. Sedan 2008 har totalt 22 olika initiativ startats som en följd av statsministermötet i Punkaharju. Initiativens mål är att utveckla den nordiska modellen, öka konkurrenskraften och göra Norden tydligare i världen. Tanken är också att peka ut de områden som är viktiga och i fokus för det fortsatta nordiska samarbetet.

Vad har uppnåtts?

Det nordiska samarbetet har blivit mer modernt och fokuserat genom Globaliseringsinitiativet. De nordiska länderna har tagit ett ansvar för klimatfrågor och gjort satsningar inom miljö och energi genom att bland annat arbeta för att utveckla ett gemensamt hållbart energisystem. Dessutom har man satsat på att stärka den nordiska byggbranschens position inom energieffektiva byggande. Ett annat insatsområde har varit utveckling, testning och användning av hållbara transportlösningar. Sammantaget har den största gemensamma satsningen inom nordisk forskning och utveckling någonsin genomförts genom det Nordiska toppforskningsinitiativet. På klimatområdet har det nordiska samarbetet satt stora internationella avtryck även efter COP 15-mötet i Köpenhamn år 2009.

Kreativt och innovativt

Genom att visa upp sig i världen på en rad centrala evenemang har Norden profilerats som en kreativ och innovativ region. På världsutställningen i Shanghai, Torontos filmfestival och bokmässan i Paris har Norden bidragit med utställningar, filmer och nordisk litteratur. I Japan har nordisk energiteknologi premierats, likaså i Kina. Det har dessutom genomförts omfattande konferenser inom klimat- och energiområdet (Nordic Climate Solutions) samt skapats en gemensam plattform för att profilera Nordens energilösningar (Nordic Energy Solutions).

Den nordiska kulturen har lyfts fram genom presentationer av kreativa näringar däribland nordisk film och projektet Ny nordisk mat. Dessutom

har det gjorts satsningar på hälsoområdet med innovationer och åtgärder för att bättre inkludera utsatta grupper i arbetskraften. Arbetet med att minska gränshinder mellan länderna i Norden har också blivit mer intensivt. De nordiska globaliseringsforumen har inneburit att de nordiska statsministrarna fått en mötesplats för att diskutera prioriteringar i det nordiska samarbetet.

Globaliseringsinitiativet har hjälpt de nordiska samarbetsministrarna att prioritera bättre och utöka samarbetet mellan olika sektorer. I och med statsministrarnas tydliga manifestation med globaliseringsinitiativet har det nordiska samarbetet både fått legitimitet och hjälp att prioritera. Det har avgjort stärkt samarbetet mellan de nordiska länderna. ■

Lärdomar och nytta

En stor del av globaliseringsinitiativen kommer att avslutas under 2012 och 2013. För att dra mesta möjliga nytta och lärdomar av projekten och initiativet så är det viktigt att sprida resultaten och öka synligheten.

För en mer detaljerad beskrivning av resultaten av de enskilda initiativen, se översikten av resultaten för de enskilda globaliseringsinitiativen.

Vad kan vi dra för några lärdomar utifrån de utvärderingar som genomförts i de olika projekten?

Det har gjorts utvärderingar av vissa enskilda globaliseringsinitiativ och nedan ses några av resultaten. I presentationen bör dock beaktas att alla initiativ inte utvärderats samt att vissa initiativ fortfarande pågår och att resultaten från dessa inte presenteras.

Norden som en föregångsregion

De initiativ som genomförts för att profilera och synliggöra Norden som en föregångsregion ("Shanghai Expo", "Nordisk kultur i världen" och "Gemensamt nordiskt EnergiExpo") har fört fram nordiskt kunnande i det specifika temat, men också det nordiska samarbetet och de nordiska länderna generellt.

Detta påstående kan exemplifieras genom några citat från utvärderingarna:

"...Salon du Livre er en central bogmesse at være repræsenteret på i forhold til etablering og fastholdelse af kontakter med det franske publikum og franske forlag, samtidig med at en nordisk stand er medvirkende til at synliggøre og forøge viden om nordiske litteratur og de nordiske lande generelt." (Evaluering av nordisk deltagelse på "Salon du Livre" i Paris, april 2011, Oxford Research)

"...det er positivt at en så stor andel af deltagerne vurderer, at dagen er medvirkende til at give deltagerne ny viden på området. Dette kan fremadrettet betyde, at specielt de asiatiske deltager på dagen i højere grad vil indtænke de nordiske løsninger i deres overvejelser, når de tænker på bæredygtige energi- og klimaløsninger." (Evaluering af "Nordic-Chinese Energy & Climate Day" på Expo 2010 i Shanghai, Oxford Research)

Även andra initiativ som inte direkt haft profilering av Norden som sitt huvudsyfte har bidragit till att föra fram en positiv bild av Norden i internationella sammanhang.

"Nordic Master Programme har sat gang i det tværnationale samarbejde i regionen og skabt synergieffekter, der gavner specifikke fagområder uddannelses- og forskningsmæssigt, ligesom programmet har været med til at synliggøre nordens muligheder i forhold til højere uddannelse og tiltrækning af internationale studerende." (Evaluering av Nordic Master Programme, Januari 2010, Oxford Research)

Globaliseringsinitiativet har påverkat Nordiska ministerrådet

Vid genomförandet av globaliseringsinitiativet har ministerrådet utvecklat sin verksamhet och anpassat sin budget och sin organisatoriska struktur till ett samarbete tvärs över olika sektorer och områden. Globaliseringsarbetet har lett till både ändringar i ministerrådets fokus och till ett tätare samarbete mellan de olika ministerråden men även mellan olika departement/

ministerier i de nordiska länderna. Globaliseringsarbetet har medfört ett uppsving för nya nordiska samarbetsområden som ligger i brytningspunkten mellan två sektorer.

De gemensamma utmaningarna för de nordiska länderna i världen är många. Eftersom det är så små skillnader länderna emellan finns stora vinster i att samordna det nordiska arbetet på policynivå.

"Utvärderingen visar att KreaNord har lyckats åstadkomma ett tvärsektoriellt samarbete mellan kultur- och näringssektorn kring policyfrågor som är förankrat på hög nivå inom nationella departement/ministerier." (Utvärdering av KreaNord, augusti 2011, Kontigo AB)

"Ytterligare ett resultat av KreaNords arbete är att de kreativa industrierna fått en mer framskjuten position i politi-

ken." (Utvärdering av KreaNord, augusti 2011, Kontigo AB)

Även initiativet *Nordic perspectives on carbon market mechanisms* uppvisade ett välfungerande samarbete mellan miljö- och finanssektorn. Detta initiativ som startats och letts av de nordiska finansministrarna har skapat ett unikt expertnätverk. Nätverkets rekommendationer har förts vidare genom ett pilotprojekt inom miljösektorn. I detta sammanhang skall även initiativet *Hälsa och välfärd* nämnas. Detta är ett sammanhängande program som skall vara en stark drivkraft i det nordiska samarbetet inom hälso- och välfärdsområdet. Länderna ska genom att arbeta tvärs över sektorerna i Norden utveckla effektiva lösningar inom utvalda områden på hälso- och välfärdsområdet. Initiativet består av sju självständiga delprojekt och involverar sex ministerråd i arbetet.

Nya samarbetsformer

Globaliseringsinitiativet har även stimulerat till nya samarbetsformer i de berörda miljöerna i länderna. Speciellt utbildnings- och forskningsmiljöerna, samt miljöområdet har genom globaliseringsinitiativet stärkt det nordiska samarbetet.

Detta påstående kan exemplifieras genom några citat från utvärderingarna:

"Nordisk Ministerråd har med Nordic Master Programme i høj grad bidraget til at stimulere udviklingen af masterprogrammer på tværs af de nordiske lande og derigennem styrket og stimuleret uddannelsessamarbejdet mellem højere uddannelsesinstitutioner i Norden." (Evaluering av Nordic Master Programme, Januari 2010, Oxford Research)

"TFI har styrket nationale aktørers nordiske netværk og samarbejde blandt deltagerne i Programstyret og i programkomiteerne." (Evaluering av Toppforskningsinitiativet, oktober 2010, DAMVAD)

"Evaluator vurderer, at målet med Nordic Master Programme i nogen grad er opfyldt, når det gælder målet om, at udvikle akademiske studier og nye modeller for uddannelsesamarbejde i de nordiske lande." (Evaluering av Nordic Master Programme, januari 2010, Oxford Research)

Betydande medfinansiering

De budgetmässigt relativt små globaliseringsinitiativen har genererat betydande medfinansiering från andra källor än ministerrådet. Toppforskningsinitiativet har resulterat i etablerandet av 33 forskningsprojekt

till ett samlat värde av 700 miljoner norska kronor. Initiativet e-science har genom en god nationell förankring och medfinansiering uppnått en basfinansiering på ca 160 miljoner danska kronor.

"Toppforskningsinitiativet har genom implementering skabt en ny nordisk common pot samarbejdsplatform på klima-, energi- og miljøområdet mellem de nordiske lænder. (Evaluering av Toppforskningsinitiativet, oktober 2010, DAMVAD)

"I kraft av sin størrelse og valg av virkemidler er TFI's funktion i finansieringslandskabet hovedsageligt rettet mod strukturerende effekter snarere end mod kapacitetsopbygning blant forsknings- og innovationsmiljøerne." (Evaluering av Toppforskningsinitiativet, oktober 2010, DAMVAD)

De enskilda initiativen i Globaliseringsinitiativet

Globaliseringsforum

Syfte: Årligt forum som skall ge underlag för konkreta förslag till gemensamma nordiska initiativ inom de ämnesområden som statsministrarna prioriterat. Målet med forumet är att det skall ge de nordiska statsministrarna och övriga deltagare inspiration och användbara idéer med tanke på globaliseringens möjligheter och utmaningar. Deltagarna kommer från politiken, näringslivet, utbildnings- och forskningssektorn, frivillig- och medborgarorganisationer och statsförvaltningen.

Resultat: De nordiska globaliseringsforumen har skapat en mötesplats på statsministernivå för att diskutera prioriteringar i det nordiska samarbetet och fungerat som en katalysator för nya satsningar inom Nordiska ministerrådet.

Fyra nordiska globaliseringsforum har genomförts fram till och med 2012:

- 2008 i Riksgränsen Sverige
- 2009 i Blå Lagunen Island
- 2010 i Snekkersten Danmark
- 2011 i Köpenhamn Danmark.

Olika teman med många experter

Alla forum har sett olika ut men alla har velat belysa frågeställningar och områden som varit särskilt intressanta för det nordiska samarbetet. Forumens storlek har varierat; 2008 och 2009 omfattade de över hundralet särskilt inviterade. Deltagarna kom från politiken, näringslivet, utbildnings- och forskningssektorn, frivillig- och medborgarorganisationer och statsförvaltningen. 2011 var det istället en liten krets i rundabordssamtal med statsministrarna och inviterade experter.

Gemensamt för forumen har dock varit att särskilt inviterade experter – i många fall internationella gäster – hållit presentationer och även deltagit i rundabordsdiskussioner med de nordiska statsministrarna. Ordförandelandet i Nordiska ministerrådet och dess statsminister tillsammans med generalsekreteraren för ministerrådet har stått som värdar för globaliseringsforumen.

Prioriteringar som givit genklang

Som en slutpunkt för diskussionerna har det tagits fram riktlinjer och förslag till kommande prioriteringar i det nordiska samarbetet. Ett resultat av forumen som kan nämnas är den s.k. *Riksgränsdeklarationen* som utfärdades 2008 av de nordiska statsministrarna. Förutom att upprepa stödet för Nordens engagemang i toppforsknings-, miljö- och klimatfrågor etablerades också globaliseringsforum som en årlig begivenhet. Vid samma möte upprättades dessutom Gränshinderforum – en kvalificerad påtryckargrupp för att avhjälpa alla de gränshinder som drabbar nordbor som jobbar och flyttar mellan de nordiska länderna.

I samband med globaliseringsforumet året därpå, 2009, publicerade statsministrarna en artikel i nordiska tidningar om hur de nordiska länderna kan möta och förhoppningsvis även mota den ekonomiska krisen med grön tillväxt. Denna artikel blev inledningen till ett ökat nordiskt fokus på grön tillväxt.

Grön tillväxt i centrum för det nordiska

Året efter, 2010, beslutade statsministrarna att starta en arbetsgrupp/ task force med uppgift att komma med förslag på gemensamma nordiska initiativ som kan bidra till att stärka grön tillväxt i Norden. Arbetsgruppens rapport behandlades på globaliseringsforum 2011 och sedan utdelade statsministrarna ett uppdrag för att stärka den gröna tillväxten – de så kallade 8 statsministeruppdragen.

För att belysa de nordiska ländernas internationella konkurrenskraft tas en *Globaliseringsbarometer* fram till varje forum. Där jämförs de nordiska länderna med våra internationella konkurrenter och ges därefter rekommendationer – allt i syfte att stärka de nordiska ländernas position internationellt.

Rapporten har titeln ”*Global Pressure – Nordic Solutions*” och har lanserats och presenterats i samband med forumen. Christian Ketels vid Handels högskolan i Stockholm och Harvard Business School har varit författare och en central deltagare på forumen. I tillägg till Globaliseringsbarometern har det till varje forum även tagits fram särskilda tematiska underlag som legat till grund för de rundabordsdiskussioner som genomförts.

Initiativet är avslutat. ■

Toppforskningsinitiativet – TFI

Syfte: Att utveckla ett överordnat initiativ för att främja nordisk toppforskning, i första omgången inom områdena klimat, energi, och miljö, därefter inom välfärdsforskning och hälsa.

Resultat: TFI är det största initiativ som utvecklats inom Nordiska ministerrådet och har idag en projektportfölj med sammanlagt 33 projekt till ett samlat värde på ca 700 miljoner norska kronor. Portföljen består av:

- 13 tematiska nätverk som samlar mer än 100 nordiska universitet, institutioner, myndigheter och företag
- sex helt nya Nordic Centers of Excellence inom klimatområdet
- ett innovationsdrivet kompetenscenter inom CO₂-avskiljning och lagring som samlar cirka 100 partners från samtliga arktiska länder
- elva tematiska integrerande projekt där industri, akademi och myndighet samverkar
- två möjlighetsstudier inom området CO₂-avskiljning och lagring och en kartläggning av nordisk forskningspotential inom det arktiska samarbetet.

EU och näringslivet deltar

TFI deltar i det europeiska Joint Programming-initiativet inom klimat, ”Clik’EU”.

Näringslivet deltar på samtliga nivåer i programmet och enskilda företag medverkar inom samtliga delprogram. Medverkandenivån från industrin i delprogrammen kring vind, bioenergi och nanoteknologi ligger på mellan 25 och 50 procent:

- I nano-programmet deltar 69 procent från industrin och 31 procent från forskningsinstitutioner. TFI investerar ca 50 miljoner norska kronor i programmet som har en samlad volym på ca 120 miljoner.
- I vind-programmet investerar TFI ca 25 miljoner norska kronor i programmet som har en samlad volym på 45 miljoner. I programmet deltar ledande forskningsmiljöer, meteorologiska myndigheter samt stora (DONG, Vesta, m.fl.) och medelstora (Landsvirkjun Power, Kjeller Vindteknikk m.fl.) nordiska energiföretag.
- Ett samarbetsavtal har ingåtts mellan PK1-delprogrammet

(effekt-studier och anpassning till klimatförändringar) och fyra nordiska försäkringsbolag: Tryg, If, Trygg-Hansa/Codan och Gjensidige. Bolagen avsätter en krona per nytecknad privatförsäkring som kan investeras i klimatiforskning och i klimatanpassning av kundernas bostäder. Avtalet innebär intensifierade PK1-kontakter med näringslivet.

Utbildning, forskning och innovation

Programmet har också skapat plattformar som integrerar hela kunskapstriangeln – utbildning, forskning och innovation. Som exempel kan nämnas etableringen av ”*Nordic Graduate School in cryosphere science and Earth System modelling*” med ca 20 nya gränsöverskridande PhD- och Post-doc-tjänster och ”*The NORD-STAR Graduate Training Programme*” som samlar en bred nordisk allians av ackrediterade universitet och andra intressenter. Dessa deltar i ett gemensamt lösnings- och instrummentorierat utbildningsprogram av högsta internationella klass. För att få bättre kunskap om hur

Innovationsrepresentationer i Asien och globalt

initiativet fungerar genomförs en kontinuerlig utvärdering av initiativet med två avrapporteringar per år. En första evaluering av initiativet har lagts fram och behandlats av ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning (ÄK-U) våren 2011, och under hösten 2011 färdigställdes en mer omfattande halvvägsrapport. De aspekter som evaluerats är bl.a. initiativets utformning, organisation, igångsatta aktiviteter, relevans för näringslivet och förväntade resultat.

Tillsammans med slutevalueringen år 2014 bidrar denna kontinuerliga evaluering till ett bättre underlag för en diskussion om Toppforskningsinitiativet som modell för samarbete mellan forskning och innovation, mellan länder och mellan sektorer och kan peka på möjliga riktningar för vidareutveckling av samarbetet.

Initiativet avslutas 2012. ■

Syfte: Insatsen ska främja tillgången för nordiska aktörer till globalt ledande tillväxtområden och forskningsmiljöer i Asien.

Resultat: Initiativet har genomfört elva projekt. En del har genomförts under rubriken ”Nordic Green” där nordiska ambassader, innovationscenter och handelskammare tillsammans har genomfört projekt i Asien. Dessutom tillkommer projekt med fokus på nordisk expertis inom äldreteknologi och ett projekt för att undersöka hur Singapore fungerar som nav för asiatiska marknader. 2012 blev programmet utvidgat till att omfatta alla länder utanför Europa – där ett av projekten gäller att etablera ett nav för nordiskt näringsliv i Sydamerika.

Ett resultat av programmet har varit att de nordiska ländernas representationer i hög grad har samarbetat för att visa upp Norden under ett och samma tak. Detta har visat sig lättast på de områden där de enskilda nordiska länderna inte redan har etablerade strukturer eller har prioritet nationellt.

Initiativet avslutas 2012.

“One and one the Nordic countries are too small to be very visible in Japan, but together we can make an impression. The Japanese already see the Nordic countries as a pretty homogenous region, with advanced technologies and a high implementation of sustainable environmental politics”, says Per Christer Lund, Science and Technology Counselor at the Norwegian embassy in Tokyo.

Nytt nordiskt innovationspris

Gemensamt nordiskt energiexpo

Syfte: Syftet med ett årligt nordiskt innovationspris är att marknadsföra betydelsen av innovationer i Norden. För att synliggöra förebilder inom området så föreslås att det upprättas ett innovationspris som på ett konkret och positivt sätt ska premiера innovation. Ny teknik, ny produkt, ny process eller ny organisation ska lyftas fram. Vikt läggs också vid att innovationen har kommersiell framgång, ett värde för en bredare krets eller samhället i stort.

Resultat: Förslaget om ett årligt nordiskt innovationspris skickades till behandling under Nordiska rådets session 2008, där beslutet blev att rådet inte rekommenderade Nordiska ministerrådet att instifta priset. Mot den bakgrunden beslöt Nordiska ministerrådet att inte genomföra detta globaliseringsinitiativ.

Initiativet är avslutat.

(Från och med år 2011 vidarefört under initiativ "Energi och transport")

Syfte: Syftet med energiexpo är att stärka Norden som föregångsregion vad gäller nya miljö- och energiteknologier samt att utåt profilera de nordiska länderna. De har på energiområdet kompletterande kompetenser och täcker tillsammans ett brett spektrum av "state-of-the-art energilösningar". Dessutom är Norden, i kraft av ett mångårigt samarbete på området, långt framme när det gäller åtgärder kring leveranssäkerhet och hållbar utveckling. Norden är på världsbasis ledande när det gäller utvecklingen av en gemensam elmarknad.

Resultat: Norden var 2008–09 medarrangör av utställningen och konferensen Nordic Climate Solutions. Detta är en konferens och mäs sa i Bella Center i Köpenhamn kring en-

ergi- och klimatlösningar som första året lockade till sig 1100 deltagare och det andra året omkring 1400 deltagare från 48 olika länder. Konsekvensen av denna satsning har blivit att de nordiska institutionerna har stärkt sina nätverk och kunskapen om varandras produkter. Projektet har också resulterat i webbplatsen www.nordicenergysolutions.org. Förutom detta det varit en rad profileringsaktiviteter som instick i tidningar, aktiviteter i förbindelse med COP 15 och en artikel i Scientific American som publicerades i april 2010.

Initiativet är avslutat. ■

Världsutställningen i Shanghai 2010

Syfte: Ändamålet är att profilera Norden som region och presentera nordiska lösningar, erfarenheter och kunskap i anknytning till expotemat "Better City, Better Life". Den nordiskt gemensamma insatsen är koncentrerad på de gemensamma aktiviteter som skapar mervärde och bäst möjligt kompletterar de nationella insatserna.

Resultat: På världsutställningen i Shanghai 2010 arrangerades i Nordiska ministerrådets regi bland annat "Nordens Dag", ett klimatseminarium i Shanghai med deltagande av ministrar, företagsledare, forskare och andra viktiga intressenter från Kina och Norden. Evenemanget var inriktat på hur ett stärkt samarbete mellan Norden och Kina kan bidra till utveckling och användning av miljövänliga energi- och klimatteknologier.

Andra aktiviteter var den stora landskapsarkitektutställningen "New Nordic Landscapes", ett seminarium om livsmedelssäkerhet och en designutställning om hjälpmedel. Därutöver visades nordiska familjefilmer under den internationella filmfestivalen i Shanghai. De nordiska aktiviteterna visade ett brett utsnitt av nordiska kärnkompetenser och kunde verkligen leva upp till Shanghais motto; Better City, Better Life. Utvecklingen av projekten har varit ett nära samarbete mellan relevanta ministerråd och utställningens nordiska generalkommissionärer och passade därför fint in i ländernas överordnade målsättningar med exponärvaron.

Initiativet är avslutat. ■

Nordiskt engagemang som inspel till klimatförhandlingarna

Syfte: Att bidra till ett gott resultat vid klimatkonventionens (UNFCCC) partsmöte COP 15 i Köpenhamn i december 2009. Det förnyade mandatet skall fortsätta att bidra till ett, ur nordisk synvinkel, bra globalt klimatavtal.

Resultat: Även om ett nytt globalt bindande avtal om klimat ännu inte har kommit till stånd, så har en stor del av det nordiska samarbetets politiska målsättningar på klimatområdet om att bidra till ett globalt klimatavtal infriats. I detta arbete har gruppens insatser varit mycket framgångsrika och gett ett synligt avtryck i hela världen.

Detta dels genom olika nordiska projekt som fått genomslag på internationella möten och inte minst på partsmötena som följde efter COP 15-mötet, dels också i samverkan med andra nordiska aktörer t.ex. Nordiska finansieringsbolaget (NEFCO) och Nordiska utvecklingsfonden (NDF).

Världsunikt initiativ

I samverkan med NEFCO och NDF har klimatgruppen lanserat ett världsunikt initiativ om sektoriella insatser (en utveckling av *Clean Development Mechanism* i Kyotoprotokollet) för minskning av klimatutsläpp i utvecklingsländer (Vietnam och Peru) det s.k. *Nordic Partnership Initiative*. En av utvecklingsländernas huvudfråga i klimatförhandlingarna är krav på finansiellt stöd från industriländerna för att man ska förbinda sig till utsläppsbegränsningar. I detta projekt fungerar NEFCO och NDF som finan-

sieringsinstrument. De nordiska länderna går här före och tar sitt ansvar. Men det behövs också privat kapital och *Nordic Partnership Initiative* är ett gott exempel på ett politiskt beslut som industrin har efterfrågat och som kan generera annan finansiering.

Klimatgruppen har också tagit fram ett unikt och i förhandlingskretsar mycket uppmärksammat material som förklarar de så kallade BASIC-ländernas roller och positioner (Brasilien, Sydafrika, Indien och Kina) i FN:s klimatförhandlingar.

Ökad kunskapsnivå

Gruppen har fortlöpande genomfört ett antal studier och seminarier/workshops som stöd för de nordiska klimatförhandlarna. Gruppen har också arrangerat möten med förhandlare från både i- och uländer, bland annat USA och Kina för att diskutera nyckelfrågor i förhandlingarna.

Gränshinderforum

Sammantaget har gruppens arbete medfört att kunskapsnivån hos de nordiska klimatförhandlarna har ökat. Vidare har gruppens möten och workshops bidragit till att öka den ömsesidiga förståelsen mellan de parter som intagit olika ståndpunkter om ansvaret för de globala klimatförändringarna. Gruppens arbete har bidragit till att synliggöra Norden i det globala klimatarbetet. Gruppen heter numera *NOAK* (Nordiska arbetsgruppen för globala klimatförhandlingar).

Detta globaliseringsprojekt är ett gott exempel på nordiskt samarbete för att leva upp till två av målsättningarna i profileringsarbetet för Norden som region: å ena sidan klimat, miljö och energi, å andra sidan internationellt engagemang och ansvar.

Initiativet är avslutat som globaliseringsprojekt, men ministerrådet för miljö har beslutat att förlänga gruppens mandat till slutet av 2012. ■

Syfte: Att underlätta för privatpersoner och företag som verkar över gränserna i Norden genom att utöva påtryckningar och föreslå lösningar i förhållande till länderna i de fall där lagar, andra regler eller praxis på ett negativt sätt begränsar mobiliteten i Norden.

Resultat: Gränshinderforum arbetar med ett 40-tal konkreta gränshinder. Från att initialt ha arbetat genom att översända formella skrivelser till departement och myndigheter, arrangeras nu allt fler rundabordssamtal och möten dit ansvariga myndigheter och departement inbjuds. Stor kraft har också lagts på att förhindra att nya hinder uppstår genom ett närmare nordiskt samarbete kring implementering av EU-direktiv och i samband med utarbetandet av nationell lagstiftning.

Som resultat av Gränshinderforums arbete kan bland annat nämnas att man under hösten 2011 lyckades övertyga de nordiska parlamentens talmän om att arrangera särskilda temadebatter om gränshinder i respektive parlament. En expertgrupp har också etablerats under ledning av ämbetsmannakommittéerna för arbetsliv samt social- och hälsofrågor. Gruppen har i detalj kartlagt 36 konkreta hinder i Norden på arbetsmarknads- respektive socialområdet samt presenterat förslag på lösningar till 30 hinder.

Gränshinderforum övergår 2013 till att bli ett projekt utanför globaliseringsstrategierna. Mandatet för forumet löper ut vid utgången av 2013. Vad som därefter sker kommer att beskrivas i den särskilda översyn och handlingsplan för gränshinderarbetet som beslutades av samlingsministerrådet i februari 2012. ■

Utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA)

Syfte: Att stärka de nordiska ländernas globala konkurrenskraft genom en intensifierad vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA).

Resultat: Programmet har varit uppbyggt av tre aktivitetspelare:

- möjlighetsstudier och analyser
- projekt
- profilering.

Möjlighetsstudier och analyser

Inom ramen för programmet har det genomförts förberedande studier som resulterat i utvecklingen av flera nya nordiska spjutspetsprogram inom forskningsområdet. Genom analyser av nordiska styrkepositioner, prioriteringar och samarbetsmöjligheter har exempelvis *eScience* och *eInfrastruktur* ("Baltic Ring") och utbildningsforskningsprogrammet *Education for tomorrow* (se vidare under projektet om ungas upplärande) växt fram som nya stora och gemensamt finansierade nordiska forskningsprogram. Dessa program visar hur vi inom det nordiska samarbetet på ett effektivt sätt kan samla resurser och bygga flexibla samarbetsformer mellan de nationella forskningsaktörerna.

Programmet har också genomfört analyser som sammanställer erfarenheterna från utvecklingen av *Toppforskningsinitiativet TFI*. I programmet har också gjorts analyser över landsgränserna när det gäller effekterna av investeringar i forskning och innovation i företag. Dessa resultat är helt centrala när ministerrådet för utbildning och forskning nu

arbetar vidare med utvecklingen av det nordiska forskningssamarbetet.

Projekt

När det gäller konkreta projekt har programmet valt ut tre prioriterade områden av stor betydelse för samspelet mellan forskning och innovation inom ministerrådet.

1. Ett forskningsprogram inom hälso-sektorn håller på att startas för att öka våra kunskaper om hur man arbetar med *brukardriven innovation* i de nordiska länderna.
2. Under hela programperioden har nordiskt samarbete på klusterområdet stått i centrum. I en första fas genomfördes ett projekt med de nordiska länderna plus Tyskland och Polen som analyserade och jämförde kluster och klusterprogram i hela regionen. Analysen är den största och mest djupgående analys av kluster som genomförts i Europa. I en andra fas har projektet genomfört ett program, med start 2013, som stödjer internationalisering av nordiska kluster. Detta har skett i samarbete med en rad nordiska och internationella aktörer.

Främjande av högre utbildning i Norden

3. Inom programmet har i samarbete med forsknings- och innovationsfinansiärer ett analysarbete satts igång för att öka kunskaperna om effekterna av investeringar i forskning och innovation i privata företag. Arbetet ger helt nya jämförande data som bättre kan hjälpa till att utveckla forsknings- och innovationsprogram i Norden.

Profilering

Ett fokus för profileringsarbetet har varit att öka synligheten av det nordiska samarbetet i EU. Som ett led i detta har en aktivitetsplan för synergier mellan NORIA och European Research Area utvecklats i samarbete med andra berörda sektorer inom Nordiska ministerrådet, Nordic innovation och Nordisk energiforskning samt med nordiska forskningsaktörer i Bryssel. Ett öppet "Nordic Forum" i Bryssel har genomförts tillsammans med EU-kommissionen för att synliggöra det nordiska forsknings-samarbetet.

Initiativet avslutas 2012. ■

Syfte: Att öka kontakten mellan nordiska läroanstalter och lyfta Norden som en attraktiv studiedestination. Det handlar om att öka attraktionskraften i Norden primärt för att behålla de initiativrika och innovativa personer som bor i Norden, men samtidigt att också skapa så goda omständigheter i den nordiska regionen att Norden attraherar personer utanför regionen med dessa egenskaper.

Resultat: Initiativet har resulterat i etablering av sammanlagt 16 nya nordiska masterprogram med deltagande från flertalet av de stora universiteten i Norden. Ytterligare sex program skall finansieras innan slutet av 2012. Många program har stort deltagande av utomnordiska studenter, både från andra EU-länder och utanför EU. Initiativet har även resulterat i att projektet identifierat gränshinder som påverkat rörligheten och samarbetet mellan högre utbildningsinstitutioner i Norden. Arbetet med gränshindren fortsätter på olika nivåer efter 2012. Vissa utmaningar ligger på lagstiftningsnivå medan andra kan lösas på andra sätt, till exempel på institutionsnivå.

Under hösten 2011 inleddes arbetet med ett treårigt initiativ för etablering av universitetsbaserade nätverk för kunskapsutbyte, kommersialisering och innovation, s.k. Kunskapstriangelnätverk. Arbetet har hittills resulterat i webbpublicering av de respektive delprojekten för att nå ut till bredare målgrupper.

Ännu en satsning på kunskapstriangelnätverk har ägt rum genom etablering av Sino-nordiska kunskapstriangelnätverk med bas i Nordic Center på Fudan-universitetet i Kina. En utlysning har publicerats under sommaren 2012 och det förväntas beslut om tilldelning av medel i slutet av 2012.

Det har inom globaliseringsinitiativet beslutats att starta projektet "Classifying higher education institutions in the Nordic countries" som ett initiativ i samarbete med EU-kommissionen. Projektet innebär att drygt 100 nordiska högre utbildningsinstitutioner har kartlagts. Resultaten kommer att rapporteras under hösten 2012 och en slutkonferens kommer att hållas den 22 oktober 2012.

Projektet avslutas 2012, men verksamheten pågår till slutet av 2014. ■

En god utbildning av ungdomar och vuxna

Syfte: Att få flera ungdomar än idag att fullfölja en utbildning efter grundskolan samt främja vuxnas kunskaper och kompetens som grund för personlig utveckling och inkludering i arbets- och samhällsliv.

Resultat: Genom initiativet är det verkställt en rad arrangemang och studier. Problemställningarna är knutna till att få fler att slutföra sina utbildningar, vuxnas kompetenser, kreativitet, innovation och entreprenörskap. Fokus har varit på utveckling av nytt vetande, erfarenhetsutveckling, identifikation av god praxis och kunskapsspridning. I linje med statsministrarnas önskan om ett ”synligare Norden” är ett eget koncept kallat *Lär- och dialogforum* utvecklat och detta har bidragit till spridning och profilering av projektets målsättning och resultat. Hemsidan för Lär- och dialogforum är etablerad och resultat och rapporter finns på www.dialognorden.org.

Några enskilda åtgärder vidarefördes efter 2012. Detta gäller etableringen av en nätbaserad resursbank mot studieavbrott som Nordens välfärdscenter (NVC) har fått i uppdrag att upprätta och driva. Resursbanken ska samla och förmedla goda exempel, ”best practice”-beskrivningar, forskningsbaserad kunskap, utvärderingar av försök och visa på de mest lovande åtgärderna kring förebyggande av avbrott från högre studier. NVC har i uppdrag att profilera resursbanken och på det sättet synliggöra och sprida goda exempel och resultat. Det är meningen att dessa kan gå in i allmän praxis runt om i de nordiska länderna. Vidare är det igångsatt forskning om avbrott genom projektet ”Education for tomorrow” som Nordforsk har sekretariatsansvar för. Också aktiviteter inom vuxenlärandefältet kommer att föras vidare, vilka omfattar olika studier inom vuxenlärande bland annat en kartläggning av likheter och skillnader i högre utbildning för vuxna.

Initiativet avslutas 2012. ■

Belysning av hur klimatförändringarna påverkar naturresurserna i Norden

Syfte: Detta tematiska nätverksprogram lägger grunden för en anpassnings- och åtgärds politik för klimatförändringarnas effekter på naturresurser och matproduktion. Programmet handlar främst om viktiga produktionssystem inom lantbruk, skogsbruk, fiske och livsmedel. Som ett nytt element i programmet blev det från 2011 avsatt medel för att stödja etablering av ett offentligt-privat partnerskap kring växtföreläring i Norden.

Resultat: Sex forskarnätverk har fått stöd för att bidra med resultat inom programmets ramar. Med programmet och programmets struktur efterfrågas ett tvärsektorielt närmande och koordinering mellan närvarande program och Toppforskningsinitiativet, TFI. Styrgruppen för programmet konstaterar att projekten täcker de olika sektorerna (fiske, jordbruk, skogsbruk och genrerresurser hos djur och växter).

2012 kommer styrgruppen att använda medel till utveckling av modelleringsverktyg till en *klimatlas*. Den kan medverka till utgiftseffektiv övervakning av till exempel sjukdomar hos djur och växter under klimatpåverkan, vilket är en utmaning som de nordiska länderna har gemensamt. Programmets styrgrupp sammanställer och utarbetar ett nordiskt policydokument för anpassning till klimatändringar inom primärnäringarna. Rekommendationerna ska utarbetas under 2013 och redovisas senast i början av 2014. Rekommendationerna kommer att vara baserade på nätverkens resultat.

Vad gäller det offentlig-privata partnerskapet om växtföreläring i Norden är det under etablering som ett treårigt pilotprojekt. Förutom finansieringen till etableringen från Nordiska ministerrådet finansieras partnerskapets aktiviteter med 50 procent från länderna och

50 procent från verksamheterna. Vid full etablering i pilotperioden kommer länderna och verksamheterna samlat att bidra med 8 miljoner danska kronor årligen. Alla länder har anslutit sig till partnerskapet och det är stort intresse bland de privata verksamheterna.

Styrgruppen för partnerskapet inledde sitt arbete försommaren 2011. Vad gäller partnerskapet om växtföreläring löper pilotprojektet ut vid utgången av 2013. Projektet är igångsatt och det arbetas för närvarande med att tillrättalägga en utvärdering som ska lämnas in till ministerrådet för fiskeri och havsbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk i juni 2013 där partnerskapets framtid ska diskuteras.

Initiativet ingår i Generalsekreterarens förslag till satsningar i prioriteringsbudgeten för 2013. ■

Harmonisering av den nordiska elmarknaden

Syfte: *Som en del av arbetet med harmonisering av den nordiska el-marknaden har det varit ett mål att realisera en gemensam nordisk marknad för elkonsumenterna. En sådan marknad för slutkunden skulle betyda att den nordiska konsumenten fritt kan välja elleverantör i hela Norden. Avsikten är att skapa effektivitet och konkurrens på marknaden och således bidra till målsättningen om en gränslös nordisk elmarknad.*

Resultat: NordREG (de Nordiska regulatorerna) arbetar med att harmonisera den nordiska slutkundsmarknaden. De rekommendationer som ges ska vara kundvänliga, förbättra konkurrensen, öka effektiviteten och, i enlighet med EU:s regelverk, stärka nätägarnas neutralitet.

Målet är definierat som en *supplier centric model*, vilket betyder att den övervägande delen av, men inte nödvändigtvis alla, kundens kontakter med elmarknaden ska ske mellan kund och elhandlare. I målet ingår också att kunden ska få en samlad räkning med kostnad både för konsumtion och för nät. Harmoniseringsprocesserna är ett kontinuerligt arbete och en första fas av projektet fokuserar på att harmonisera de mest kritiska områdena för att uppnå en gemensam nordisk slutkundsmarknad.

Denna första fas av initiativet fortsätter fram till 2015 och finns närmare beskriven i rapporten *"Roadmap towards a common Nordic end-user market"* (NordREG Report 3, 2012).

Flexibilitet önskvärd

Nordenergi (en nordisk sammanslutning av nordiska branschorganisationer för elförsörjningsföretag) och

de nordiska systemoperatörerna (TSO) har fått ett uppdrag av energiministrarna. Enligt uppdraget ska de redogöra för sitt arbete med att stärka de nordiska elförbrukarnas flexibilitet. Fokus ska vara på gemensamma nordiska insatser. TSO:erna har även fått i uppdrag att redogöra för sitt arbete med balanshantering samt dialogen med industrin i syfte att stärka en flexibel elförbrukning. Energiministrarna kommer, baserat på dessa redogörelser och nationella utbyggnadsplaner, att diskutera behovet av gemensamma nordiska insatser vid ett möte i oktober 2012.

Initiativet ingår i Generalsekreterarens förslag till satsningar i prioriteringsbudgeten för 2013 (som en del av initiativet om konsumentflexibilitet på elmarknaden under Grön tillväxt). ■

kWh

Utveckling och profilering av Norden som centrum för kreativa näringar

(Från och med 2010 vidarefört under initiativ ”Kultur och kreativitet”)

Syfte: Att säkerställa en ledande position för Norden och att driva ett aktivt gemensamt nordiskt utvecklings- och policyarbete inom kreativa näringar samt att genom marknadsföring bidra till att Norden profileras som en ledande region inom kreativa näringar.

Resultat: En arbetsgrupp (senare kallad styrgrupp) benämnd KreaNord med representanter från kultur- och näringsministerierna i de fem nordiska länderna och Färöarna etablerades i juni 2008. Den har fungerat som en samlingspunkt för erfarenheter, kunskap och utvecklingsvisioner inom närings- och kultursektorn. KreaNords verksamhet inriktades på fyra områden:

- nätverksaktiviteter
- utvecklingsinitiativ
- policyrekommendationer
- profileringsaktiviteter.

KreaNord har genom koordination mellan myndigheter och branschexperter varit med om att stärka Nordens kreativa ekonomi via särskilda initiativ. Ett exempel är det *Nordiska datorspelprogrammet för globalisering*. Det är en del av KreaNord som under åren 2008–2010 har etablerat en permanent bas för nordiska datorspel i Tokyo och etablerat kontakter med utvecklare, investerare, distributörer och myndigheter i Mellanöstern.

Projektaktiviteterna som lanserades i slutet av 2008 och i början av 2009 bidrog till utvecklandet av fyra nordiska policyrekommendationer som godkändes av de nordiska närings- och kulturministrarna hösten 2010. Genom etablerandet av KreaNord har man även lanserat ett nytt samarbetsområde inom Nordiska ministerrådet och fått kultur- och näringssektorerna

att samarbeta tätare för att utveckla nordiska kreativa näringar. Samarbetet har lett till en förbättrad koordinering och ett mervärde för de nordiska länderna.

Initiativet är avslutat. ■

Hur blev resultatet av Globaliseringsinitiativet?

Nordisk kultur i världen

Syfte: *Globaliseringsinitiativet Nordisk kultur i världen skall profilera nordisk kultur utanför Norden, stärka det nordiska kulturella "varumärket" i ett internationellt perspektiv och visa vad den nordiska kulturen kan erbjuda en globaliserad värld och dess marknad.*

Resultat: Initiativet är indelat i tre delprojekt inom ramen av huvudprojektet och innehåller tre komponenter:

- nordisk film
- nordisk arkitektur
- nordisk litteratur.

Initiativet genomfördes med följande etapper som mål: den internationella filmfestivalen i Toronto i september 2009, Shanghai Expo i juni 2010 och Paris bokmessa i mars 2011.

Arrangemanget på filmfestivalen i Toronto var ett mycket synligt och markant nordiskt nedslag, som blev synnerligen positivt mottaget av såväl de inbjudna kulturpersonligheterna samt de närvarande inköparna. Festivalen i Toronto är en av de mest prestigefyllda filmfestivalerna i världen och besöks årligen av ca 260 000 personer.

Utställningen om nordisk landskapsarkitektur i städer – New Nordic Landscapes – på Shanghai Expo besöktes av cirka 60 000 personer.

Den nordiska satsningen på Paris bokmessa, Salon du Livre, var första gången som de nordiska länderna och Färöarna, Grönland och Åland

gemensamt uppträdde som ett temaområde vid en internationell bokmessa. Satsningen omfattade ett program med 40 inbjudna nordiska författare samt en nordisk paviljong. Salon du Livre är en mäss för läsare, författare och förläggare. Det är den största enskilda bokmässan i Europa med runt 200 000 årliga besökare. Mässan erbjöd många möjligheter till stimulerande möten mellan nordiska författare och franska förläggare vid sidan av den breda franska och internationella publiken.

Dessa tre evenemang bidrog till synlighet av nordiskt kultursamarbete som både skapade intresse för och genererade kunskap bland besökarna om de nordiska länderna generellt och om det specifika temat.

Initiativet är avslutat.

"Erfarenheterna från höstens internationella lansering av strategin i Toronto och vår promovering av nordisk film där visar att det nordiska kultursamarbetet både har konkret konstnärligt värde och faktiskt skapar internationell respons", förklarar den danska kulturministern, Carina Christensen, 2009.

Kultur och kreativitet (KreaNord)

(Vidareutveckling av initiativ "Utveckling och profilering av Norden som center för kreativa näringar". Kultur & Kreativitet är en förlängning av KreaNord-gruppens mandat fram till slutet av år 2012.)

Syfte: *KreaNords syfte är att främja Nordens kreativa näringar och att vara en tvärssektoriell samlingspunkt för erfarenheter, kunskaper och utvecklingsvisioner som täcker både närings- och kultursektorn. KreaNord arbetar för ett tätt samarbete mellan myndigheter och branschexperter på ett nordiskt plan. KreaNord skall bidra till att positionera Norden som en globalt ledande region inom ramen för de kulturella och kreativa näringarna.*

Resultat: KreaNords huvudfokus för verksamheten har sedan 2010 varit implementeringen av de nordiska policyrekommendationerna som ministerråden för näringsliv, energi och regionalpolitik samt ministerrådet för kultur beslutade om hösten 2010. KreaNord har arbetat med alla fyra policyområdena. En detaljerad översikt av KreaNords verksamhet och resultat finns i rapporten *Kreative Norden 2012* (som publiceras i oktober 2012).

Policyområde 1

Det första policyområdet handlar om att främja det strategiska samarbetet för att skapa tillväxt. Där har KreaNord gett stöd åt en lång rad projekt som skapat konkret mervärde för de kreativa näringarna. Bland annat projektet "*NOMEX Nordic Music Export Programme*" har visat att det finns klara fördelar för Norden att profilera sig gemensamt på den globala musikmarknaden. Med hjälp av stödet från KreaNord har NOMEX bland annat kunnat ordna "*show-cases*" i Tokyo, Madrid och London. Nordiska datorspelesprogrammet är ett annat exempel på att ett strategiskt samarbete kan skapa tillväxt inom en kreativ bransch. Sedan 2009 har 20 nordiska spelutvecklare exporterat 100 spel.

KreaNord har under 2011 också etablerat ett nordiskt aktörnätverk i syfte att förstärka koordinering och tillväxt på den nordiska hemmamarknaden. Aktörnätverket består av myndigheter från hela Norden som dagligen arbetar med kreativa näringar. Nätverket bygger bland annat på kunskapsdelning om "*best practice cases*" från kulturella och kreativa näringar i hela

Norden. Nätverket har också utvecklat en nordisk exempelsamling som visar konkreta exempel från branscherna.

Policyområde 2

KreaNords andra policyområde handlar om att främja nya möjligheter för finansiering. För att genomföra detta policyområde har KreaNord bland annat genomfört en kartläggning av finansieringsmodeller för kreativa näringar och utvecklat ett så kallat *Business Angel-nätverk* (Nordic Business Angel & Investor Network; www.business.kreanord.org).

KreaNord har också representerat de nordiska länderna i det europeiska projektet *FAME Facilitating Access & Mobilisation of European Finance for Creative Industry Growth*. Projektet kartlägger existerande finansieringsmöjligheter, arbetar med coachning och på sikt strävar man efter att etablera en europeisk fond för att skapa nya finansieringsmöjligheter för kreativa näringar. FAME-projektet pågår fram till år 2014. KreaNord deltar också i arbetet med Creative Business Cup, som är en tävling som skall utse världens bästa företagare inom de

kreativa och kulturella näringarna. Syftet med tävlingen är att stärka de kreativa företagen.

Policyområde 3

Det tredje policyområdet handlar om att främja kultur, kreativitet och entreprenörskap inom utbildningar i Norden. Det har visat sig att det finns ett behov av ett förstärkt kunnande inom entreprenörskap, särskilt inom de konstnärliga utbildningarna. För att införa detta policyområde har KreaNord bland annat genomfört utredningar om entreprenörskap i konstnärliga utbildningar.

Policyområde 4

Den fjärde policyrekommendationen handlar om etableringen av en gemensam nordisk marknad för kreativa näringar och kulturprodukter. KreaNord har sporrat nordiska

branschorganisationer inom de kulturella och kreativa näringarna till att förstärka sina positioner nordiskt. Dessutom främjas samarbete mellan dessa branschinitiativ för att stärka en samnordisk marknad för kulturella produkter och tjänster. KreaNord har också utarbetat studier som pekar på de utmaningar som de kreativa näringarna möter när det gäller immateriella rättigheter.

Policyrekommendationerna är på god väg att förverkligas.

Initiativet ingår i Generalsekreterarens förslag till satsningar i prioriteringsbudgeten för 2013.

”The spotlight on Nordic music has never been brighter than now. This creates an opportunity to strengthen and profile a brand for Nordic music worldwide”
Anna Hildur Hildibrandsdóttir, NOMEX

Syfte: Globaliseringsinitiativet Hälsa och välfärd ska samla kunskap som ska göra Norden starkare när det gäller att tackla några av de viktigaste utmaningarna som de nordiska välfärdsstaterna står inför. Länderna måste anpassa sig till demografiska förändringar, konkurrensutsättning på ett globalt plan och migration samtidigt som det är fortsatt stor osäkerhet om den kommande ekonomiska utvecklingen. Detta gäller de nordiska länderna och globalt.

Dessa utmaningar betyder samtidigt att det uppstått en betydande innovationskraft i de nordiska länderna när det gäller att lösa välfärdsfrågorna på ett smartare och billigare sätt. Globaliseringsinitiativet är därför tänkt som en tvärssektoriell plattform som samlar upp nordisk kunskap och nytänkande på välfärdsområdet och som kan bana väg för en hållbar

välfärdsmodell. Globaliseringsinitiativet är ett tvärssektoriellt samarbete mellan sex ministerråd: ministerrådet för fiskeri och havsbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk, ministerrådet för social- och hälsopolitik, ministerrådet för arbetsliv, ministerrådet för jämställdhet, ministerrådet för utbildning och forskning samt ministerrådet för näringsliv, energi och regionalpolitik.

Resultat: Det skapades sju delprojekt med fokus på några utvalda men centrala framtida välfärdslösningar. Globaliseringsinitiativets sju delprojekt binds samman av ett gemensamt kick-off-seminarium (avhölls 2010) samt ett gemensamt statusseminarium i april 2011. I augusti 2012 tillkom ett kommunikationsseminarium kring effektiv spridning av resultat och sedan ett avslutande utvärderingsseminarium. Till detta kommer sedan en samlande publikation som på ett enkelt och kommunikativt sätt ska förmedla huvudresultaten av initiativet. De tvärgående aktiviteterna har inneburit ett sammanhängande initiativ som har skapat ett unikt samarbete tvärs över ministerråden och gett många synergieffekter.

Tema Välfärd

Inkludering av utsatta grupper på arbetsmarknaden i ljuset av den globala finanskrisen

Huvudansvar: ministerrådet för social- och hälsopolitik.

Intressenter: ministerrådet för arbetsliv, ministerrådet för utbildning.

Projektet kartlägger nordiska strategier och verktyg för att inkludera marginaliserade grupper i samhället. Det gäller unga mellan 15–24 år vid övergång mellan studier och arbete, funktionshindrade och äldre. Ett av projektets delresultat är en rapport: ”Unge på kanten – Om inkludering av utsatte ungdommer i utbildning och arbeid i de nordiske landene”. Rapporten pekar bland annat på att det existerar ett stort och stigande utanförskap i förhållande till utbildning och arbete hos unga i Norden. Mellan 5 och 10 procent av ungdomarna i Norden riskerar ett varaktigt utanförskap och 2–3 procent har redan hamnat utanför eller är på väg dit. Projektet levererar rekommendationer till välfärds- och arbetsinkluderingspolitiken om hur man kan motverka utanförskap hos utsatta grupper. Projektet slutar vid utgången av 2012.

Rekrytering av utländsk arbetskraft

Huvudansvar: ministerrådet för arbetsliv.

Intressenter: ministerrådet för social- och hälsopolitik, ministerrådet för jämställdhet, ministerrådet för utbildning och forskning.

Projektet levererar evidensbaserad kunskap som ska styrka de nordiska ländernas möjligheter att skapa en mer attraktiv arbetsmarknad för utländsk arbetskraft. Projektets resultat är en rapport *"Labour migrants from Central and Eastern Europe in the Nordic countries"*. Syftet är att göra Norden starkare i konkurrensen om att attrahera och säkra kvalificerad arbetskraft. Den spelar en avgörande roll för hållbar tillväxt, sysselsättning och välfärd i Norden. Projektet har helt konkret satt fokus på invandrarströmmarna från de central- och östeuropeiska länderna i perioden 2000–2011 och vad som attraherat arbetskraften att komma till Norden. Projektet har belyst de polska invandrarnas arbetsvillkor och graden av så kallad *"social dumping"* i Köpenhamn, Oslo och Reykjavik. Bemanningsföretagens roll i rekryteringen av invandrad arbetskraft berörs också. Projektet slutar i utgången av 2012.

Utvecklingen av kompetens inom nya tillväxtområden

Huvudansvar: ministerrådet för arbetsliv.

Intressenter: ministerrådet för utbildning och forskning samt ministerrådet för näringsliv, energi och regionalpolitik.

Projektet levererar en rapport med policyrekommendationer som är testat och vidareutvecklat av Nordisk Policy Forum. Rekommendationerna ska bidra till att optimera tillväxtbranschernas konkurrensförmåga med avseende på att stärka hållbar tillväxt, sysselsättning och välfärd i Norden. Projektets rekommendationer baseras på fem analyser: de generella ramvillkoren för nordiska tillväxtbranscher, identifikation av tillväxtbranscherna i Norden, arbetsmiljön i tillväxtbranscherna samt branschernas önskan om att förbättra ramvillkoren med fokus på arbetsmarknads- och arbetsmiljöpolitiken. Projektet avslutas vid utgången av 2012.

Tema Hälsa

Hälsofrämjande och förebyggande med fokus på livsstilssjukdomarna

Huvudansvar: ministerrådet för social- och hälsopolitik.

Intressenter: ministerrådet för arbetsliv, ministerrådet för jämställdhet, ministerrådet för utbildning och forskning samt ministerrådet för näringsliv, energi och regionalpolitik.

Projektets resultat är en unik modell och ett redskap som ska främja sunda kostvanor bland förskolebarn. Modellen ska införas i grund- och gymnasieskolorna av lärarna och hälsopersonalen. Det ska stödja familjer som har funderingar kring livsstil och hälsa i samarbete med förskollärare och hälsopersonal som till exempel sjuksköterskor från vårdcentraler och familjevårdcentraler. Genom att börja redan i förskolan kan man vända den negativa utvecklingen av livsstilssjukdomarna mer effektivt och bättre säkra att en sund livsstil blir en integrerad del av de ungas vardag. De nordiska erfarenheterna kommer att bli tillgängliga genom en portal som också vänder sig till intressenter utanför Norden. Projektet avslutats vid utgången av 2012.

Effekter av insatser för att förebygga livsstilssjukdomarna – Nordic Monitoring

Huvudansvar: ministerrådet för fiskeri och havsbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk.

Intressenter: ministerrådet för social- och hälsopolitik, ministerrådet för arbetsliv, ministerrådet för utbildning och forskning.

Projektets resultat är ett unikt och enkelt övervakningsredskap som för första gången gör det möjligt att genomföra en komparativ undersökning av den nordiska befolkningens hälsa när det gäller kost, fysisk aktivitet och övervikt. Undersökningen lägger en grund för att man ska kunna följa utvecklingen i de enskilda länderna och fokusera på vilka hälsofrämjande åtgärder som bör sättas in för att göra Norden sundare. Konkret genomfördes under 2011 en undersökning bland 11 000 barn och vuxna i Norden. Resultaten visar att kvinnor äter sundare än män, att personer med lång utbildning äter bättre än de med kort och att det finns regionala skillnader både vad gäller kost, fysisk aktivitet och övervikt. Projektet avslutas 2014.

Koppling mellan näring, lärande och hälsa med fokus på skolbarn

Huvudansvar: ministerrådet för utbildning och forskning.

Intressenter: ministerrådet för fiskeri och havsbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk, ministerrådet för arbetsliv, ministerrådet för jämställdhet, ministerrådet för utbildning.

Projektets första leverans är rapport *"Kost i skole og barnehage og betydningen for helse og læring"*. Rapporten pekar på att det är möjligt att göra en insats kring måltiderna som kan ha en positiv effekt på både kostvanor, hälsa och lärande. Detta har medfört att ett nytt forskningsprojekt startat: *"ProMeal – Prospects for promoting health and performance by school meals in Nordic countries"*. Projektet undersöker hur måltidssituationen ser ut i skolor och förskolor och hur barns lärande och hälsa påverkas. Nordforsk leder projektet som genomförs av Umeå universitet, Institutionen för Kostvetenskap. Resultat väntas föreligga vid utgången av 2014.

Innovation och entreprenörskap i hälsovården

Huvudansvar: ministerrådet för näringsliv, energi och regionalpolitik.

Intressenter: ministerrådet för arbetsliv, ministerrådet för social- och hälsopolitik, ministerrådet för utbildning och forskning.

Projektet ger exempel på hur man i Norden mest effektivt kan främja offentligt och privat innovationssamarbete och samtidigt säkra att produkterna och tjänsterna har en potential i näringslivet. Det tydliggörs vilka barriärer som försvårar samarbetet och hur dessa kan kringgåas. Under 2010 och 2011 producerade projektet rapporterna *"Health innovation in the Nordic countries"* och *"Innovative Public Procurement and Health Care"*. Mot bakgrund av rapporternas rekommendationer och en workshop med centrala aktörer så offentliggjordes ett anbudsförfarande på tio miljoner norska kronor. Summan finansieras av Nordisk Innovation i samarbete med partners. Dessa pengar går till ett kompetenslyft för inköparna och till konkreta samarbeten kring inköp för hälsoområdet

E-science

i Norden. Initiativet lever vidare efter 2012 i kraft av projekt under Nordisk innovation, och dessa resultat kommer att rapporteras vidare till närings- och hälsoministrarna i Norden.

Initiativet avslutas 2012. ■

Syfte: Programmets syfte är att föra fram Norden som en ledande aktör inom infrastruktur för eScience, eScience-metodik och -verktyg samt användning av eScience inom olika forskningsområden. Projektet syftar till att öka synligheten för nordisk spetsforskning, skapa synergier mellan nationella och internationella forskningsinitiativ, frambringe tydliga framsteg på valda stora forskningsområden (Grand Challenges) samt att bygga upp kompetens och förutsättningar för framtidens kunskapsbaserade näringar.

Resultat: Initiativet har utvecklats tillsammans med de nationella forskningsråden och har en samlad gemensam basfinansiering på ca 160 miljoner danska kronor.

I en första fas etableras ett *Nordiskt Center of Excellence (NCoE)* inom klimatmodellering. Syftet med detta Center of Excellence är att bedriva världsledande forskning inom området och även bidra till en långsiktig uppbyggnad av kompetens genom att satsa på yngre forskare.

I en andra fas etableras ett nytt NCoE inom hälsoområdet för att öka förmågan att bättre utnyttja den nordiska "guldgruvan" av sociala välfärdsregister och biobanker. Där hoppas man bidra till lösningen av flera av våra moderna stora folksjukdomar. Initiativet som helhet kommer att öka den internationella synligheten och förväntas fungera som en plattform för eScience-/eInfrastrukturs-samarbetet i Östersjöregionen.

Initiativet avslutas 2012. ■

Energi och transport inkl. uppföljning på gemensamt nordiskt energiexpo

(Från 2011 uppföljning av initiativ ”Gemensamt nordiskt EnergiExpo”)

Syfte: Globaliseringsinitiativet *Energi & Transports* syfte är att bidra till att göra Norden till en ledande region när det gäller utveckling, testning och användning av hållbara transportlösningar. Dessutom ska Norden stärkas som föregångsregion för nya miljö- och energitekniker samt profileras utåt. Programmet ska identifiera områden där nordiskt samarbete kan ge mervärde och ge klara policyrekommendationer baserat på resultat från projekten.

Resultat: Programmet har fokus på elektrisk transport och hållbar varutransport. I allt är 13 projekt finansierade. Forskare och industri arbetar tillsammans tvärs över landsgränserna och sektorerna för att hitta lösningar som ger nordisk nytta.

Kartläggning av nordiska incitament

”Incentives and actual cost calculations for electric transport in the Nordic countries” har presenterat en kartläggning och jämförelse av de olika nordiska stimulansåtgärderna när det gäller anskaffande och användning av elbilar. Översikten är tillgänglig på nätet och där finns också en onlinekalkylator som kan användas till att beräkna kostnader vid köp och ägande av elbil.

Manual för offentliga och privata institutioner

Det finns utarbetat en manual *”How to get started”* som ska hjälpa offentliga och privata institutioner som vill elektrifiera sina transportsystem. Manualen är utarbetad av projektet *”City freight transport and logistics”* baserad på en analys av tätortslogis-

tik i Sverige, Danmark och Norge. Här dryftas också möjligheterna till en elektrifiering av de offentliga transporterna i de tre länderna.

Nordic Electric Avenue

Solcellsdriven laddningsstation och ett elektroniskt bokningssystem för hyrbilar hör till de många resultat som projektet *”Nordic Electric Avenue”* tagit fram. Vidare har man kartlagt tänkbara områden i Köpenhamn, lämpliga för laddningsstationer.

Nordisk databas för laddningsstationer

En gemensam databas för laddningsstationer finns nu tillgänglig för chaufförer som vill ha en överblick över dessa. Databasen är utvecklad i projektet *”How to establish a map database and routing service for EV*

usage optimization” som har till syfte att optimera elbilsanvändningen. Vidare har det utvecklats ett verktyg som hjälper chaufförer att välja rutter för en optimal fördelning av tillgängliga laddningsstationer längs den valda rutten.

Elbilar bör märkas med räckvidd

Testning i nordiskt klimat visar att räckvidden för elbilar dessvärre kan reduceras så mycket som 15–30 procent. Projektet *”Assessing range and performance of electric vehicles in Nordic driving conditions”* har visat på en viktig policyrekommendation vad gäller etablering av gemensamma nordiska jämförelsetal på området när elektriska fordon ska energimärkas.

Rekommendationerna var baserade på en undersökning av hur det nordiska klimatet påverkar räckvidden vid

körning. Undersökningen visade att särskilt lufttäteten, kylan och behovet av uppvärmning av bilarna sänker batteriets hållbarhet och därmed räckvidden, alltså hur långt man kan köra på en laddning.

”De nordiske statsministre ser frem til, at vi udnytter samarbejdsmulighederne for at mindske CO2 udslippet fra transportsektoren gennem øget energieffektivitet og nye energisystemløsninger.” (Nordisk statsministerer-klæring på klimaområdet, juni 2009)

Uppföljning av Nordiskt EnergiExpo

2011 stödde Energiexpo kommunikationsdelen av tävlingen Nordens energikommun. Tävlingen initierades av de nordiska energiministrarna 2010 och vinnaren tillkännagavs av den finska statsministern 2011. Totalt deltog 45 nordiska kommuner.

Resultatet av tävlingen blev en stor utställning utarbetad av Dansk Arkitektur Center som har visats bland annat under Rio+20 och förväntas turnera ytterligare något år.

Initiativet avslutas 2012, men verksamheten pågår till mars 2014. ■

Nordic perspectives on carbon market mechanisms (CDM/JI)

Syfte: Att understödja de nordiska ländernas agerande i samband med förändringar i CDM (Clean Development Mechanism) och JI (Joint Implementation). Dessa mekanismer påverkas av COP 15. Initiativet avser att undersöka perspektivet för de nordiska ländernas agerande i förhållande till mekanismerna angående CO2-kreditmarknaderna.

Resultat: Projektet startades med utgångspunkt från ett eventuellt nordiskt samarbete i ljuset av COP 15:s förväntade överväganden om mekanismernas framtid efter 2012. Som viktig input fanns förväntade nordiska diskussioner om ländernas möjligheter och perspektiv för deltagande i en framtida marknad för handel med utsläppsrättigheter. Centrala frågeställningar i projektet har varit:

- Värdering av erfarenheter på marknaden hittills.
- Vilka olikheter finns mellan de nordiska ländernas agerande?
- Värdering av koordinerade uppköp, kan man samordna nordisk praxis på området?
- Vilka projekt bör stödjas?
- Kan andra nordiska aktörer spela en roll i framtiden?

Projektet leddes av en styrgrupp som utsågs av ländernas ansvariga myndigheter på CDM- och JI-området där Energistyrelsen i Danmark, Arbets- och Näringsministeriet i Finland, Energimyndigheten i Sverige, Finansdepartementet i Norge samt NEFCO (Nordiska Miljöfinansieringsbolaget) varit representerade. Rapportering och författande av syntesrapport genomfördes av en extern konsult på området.

Projektet har hållit tre workshops under 2010 (teman: erfarenheter, finansiering av JI-/CDM-projekt och post-2012 nordiskt samarbete) med tre delrapporter som resultat. En syntesrapport med slutsatser och rekommendationer för det nordiska samarbetet på CDM/JI färdigställdes under hösten 2010.

Unikt nordiskt nätverk

Projektet har varit mycket uppskattat av deltagarna som via projektet byggt upp ett unikt nordiskt nätverk med experter som är ansvariga för uppköp på CDM/JI marknaden. Projektet har bidragit till ett nyttigt utbyte av erfarenheter bland de nordiska experterna på området. Det finns också goda utsikter för ett utbyggt framtida samarbete kring JI/CDM särskilt med fokus på perioden efter 2012 och nya mekanismer. Genom ministerrådet för miljö och dess NOAK-grupp (Nordisk grupp för globala klimatförhandlingar) har det, i linje med rekommendationer i syntesrapporten, redan igångsatts en första möjlighetsstudie av ett nytt pilotprojekt för ökade kreditmekanismer under Nordiska Ministerrådet i samarbete med NEFCO. Projektet presenterades vid COP16 i Cancun, i december 2010.

Initiativet är avslutat.

Klimatvänligt byggande

Fakta om CDM och JI

Internationella samarbeten i klimatprojekt minskar utsläppen av växthusgaser. Genom kostnadseffektiva åtgärder i andra länder kan ett land bidra i ett internationellt klimatsamarbete på global nivå. Clean Development Mechanism, CDM, och Joint Implementation, JI, är två samarbetsmodeller inom ramarna för FN:s klimatkonvention och Kyotoprotokollet.

Mekanismen för ren utveckling eller Clean Development Mechanism, CDM, ger utvecklingsländer möjlighet till miljöanpassad utveckling. Länder med åtaganden enligt Kyotoprotokollet kan genom satsningar på projekt-verksamhet i länder utan åtaganden få tillgodoräkna sig certifierade utsläppsminskningar, s.k. Certified Emission Reductions (CERs). CERs är utsläppsrätter som utfärdas i utbyte mot reella och verifierade utsläppsminskningar. Projekt inom ramen för CDM syftar inte bara till att minska utsläpp av växthusgaser, utan även till en hållbar utveckling i det land där satsningen sker. Världandet ska tillstyrka att projektet bidrar till hållbar utveckling innan projektet kan godkännas och registreras som CDM-projekt hos CDM-styrelsen.

Gemensamt genomförande eller Joint Implementation, JI, ger möjlighet för ett land eller företag med åtaganden enligt Kyotoprotokollet att genom satsningar på projektverksamhet i ett annat land med åtaganden tillgodoräkna sig utsläppsminskningensenheter, Emission Reduction Units (ERUs). Världandets tilldelade utsläppsenheter eller Assigned Amount Units (AAUs), omvandlas till ERU för att motsvara utsläppsminskningar från JI-projekt som genomförs i landet. För varje utförd ERU annulleras således en av världandets AAUs.

Källa: Energistyrelsen Sverige.
<http://energimyndigheten.se/Internationellt/NY-Internationellt-klimatsamarbete/Information-om-CDM-och-JI/Investera-i-CDM-och-JI/>

Syfte: Klimatvänligt byggande/ Nordic Built har som målsättning att utveckla konkurrenskraftiga lösningar för ett hållbart byggande som vilar på nordiska styrkepositioner, på tradition och kompetens. Genom detta ska programmet bidra till en positionering av den nordiska byggbranschen vad gäller hållbart och energieffektivt byggande. Vidare ska Nordic Built bygga på nationella prioriteringar och genomföras i nära samarbete med nationella finansörer och näringslivet.

Resultat: Nordic Built- programmet kommer att utformas som tre moduler som understödjer och bygger på varandra.

Modul 1: Nordic Built's "charter" definierar ambitioner och styrkepositioner i den nordiska byggsektorn. Dokumentet blev färdigt våren 2012 och är utvecklat i samarbete med 65 toppledare från den nordiska byggsektorn. Det definierar tio principer för målen med det nordiska byggandet och är baserad på gemensamma nordiska värderingar. Det fokuserar på en holistiskt tillgång till byggande och formulerar en balanserad och ambitiös tillgång till alla tre sfärerna av hållbarhet. Så här långt har fler än 20 av de största aktörerna i den nordiska byggsektorn förpliktat sig att följa principerna. En stort anlagd kampanj för att rekrytera fler deltagare och sprida nordiskt hållbart byggande lanserades i början av augusti 2012 och kommer att löpa hela programperioden ut. Mer information finns på www.nordicbuilt.org.

Under den gemensamma flaggan Nordic Built kommer de nationella exportfrämjande organisationerna att vara värdar för en nordisk delegation och en nordisk paviljong på Green Build 2012 i San Francisco i november. Green Build är den största byggmässan i världen med åtföljande konferens. Det förväntas bli cirka 100 deltagare från 25 nordiska företag.

Modul 2: Nordic Built Challenge är en öppen innovationstävling som handlar om att renovera fem specifika byggnader, en i varje nordiskt land. Innovatörer inifrån och utanför byggsektorn ska tävla om hur man bäst visar upp Nordic Built-dokumentets principer i praxis. Detta samtidigt som man ska utnyttja

existerande teknologi och säkra att projekten är ekonomiskt och praktiskt genomförbara.

Tävlingen siktar mot att skapa enastående resultat som flyttar gränserna för vad som är möjligt när det gäller hållbar renovering. Den ska också exponera Nordic Built effektivt och komma med nya idéer och nya "team" till resten av Nordic Built-programmet. Nordic Built Challenge kommer att lanseras den 8 november 2012 och löper fram till september 2013.

Modul 3: En gemensam nordisk appell till förslag ska engagera och bygga vidare på existerande nationella insatser för att förbättra vår byggmiljö och påskynda utvecklingen

av konkurrenskraftiga nordiska koncept för en hållbart byggd miljö.

Nordic Built ska bidra till att koordinera den nationella insatsen och de nationella finansieringsmöjligheterna för innovation, forskning och utveckling samt skapa demonstrationsprojekt för att säkra färre överlappningar och ge de nationella strävandena ett nordiskt lyft. Modul 3 ska utformas som ett gemensamt upprop till förslag. Detta görs under paraplyet Nordic Built i april/maj 2013.

Initiativet avslutas 2014 och ingår i Generalsekreterarens förslag till satsningar i prioriteringsbudgeten för 2013. ■

Förhandlingar om kvicksilver

Syfte: Att stödja globala åtgärder för att hantera miljö- och hälsorisker som hänger samman med kvicksilver. Detta ska ske genom ett, ur nordisk synvinkel, gott resultat vid de globala förhandlingarna kring ett bindande kvicksilveravtal som ska vara på plats 2013.

Resultat: Det nordiska samarbetet har en mycket bra meritlista vad gäller bidrag till internationella avtal och lagstiftning om kemikaliefrågor (till exempel i EU vad gäller *REACH (Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals)* och i FN-sammanhang när det gäller luftvård. Mot den bakgrunden togs beslutet om att skapa detta globaliseringsprojekt.

Frågan om ett bindande globalt avtal om kvicksilver har diskuterats många år i UNEP (United Nations Environment Program) där de nordiska länderna hör till de största bidragsgivarna. Likaså är de nordiska länderna mycket aktiva för att driva globala miljöfrågor framåt. Genom det nordiska kemikaliesamarbetet har stora insatser gjorts för att påverka beslutet i UNEP om att inleda förhandlingar för att reglera och begränsa användningen av kvicksilver.

Det första förhandlingsmötet i FN-regi hölls i Stockholm i juni 2010. Konferensen arrangerades och finansierades av Nordiska ministerrådet och av Sverige. Detta första förhandlingsmöte fick stor internationell uppmärksamhet och blev en politisk framgång. Genom att det gav en lyckad start i förhandlingsprocessen om ett globalt bindande avtal åtföljdes det av flera möten, nu senast i Montevideo i juni 2012. Sista mötet i serien

beräknas vara avslutat år 2013. Sammanlagt har Nordiska ministerrådet och de nordiska länderna under åren bidragit med över 20 miljoner danska kronor för insatser relaterade till förhandlingarna om kvicksilver.

Kvicksilverkonferensen erbjöd Norden ett unikt tillfälle till internationell synlighet för det nordiska kvicksilverarbetet. För att synliggöra det nordiska engagemanget planerades och genomfördes en rad kommunikationsinsatser inför, under och efter konferensen. FN delade på konferensen ut ett pris till Nordiska ministerrådet för insatsen.

Detta globaliseringsprojekt är ett gott exempel på nordiskt samarbete för att leva upp till en av målsättningarna i profileringsarbetet för Norden som region: internationellt engagemang och ansvar.

Initiativet är avslutat. ■

norden

Nordiska ministerrådet

Ved Stranden 18
DK-1061 København

www.norden.org

ANP 2011:772

ISBN 978-92-893-2440-3